

Posudek školitele na doktorskou práci

Soni Bendíkové: *Kótové z Modrých hor: mýty a pověsti*. 2012, 236 str. + foto

Předkládaná práce se zevrubně zabývá kmenem Kótů v Modrých horách v jižní Indii a jejich ústní tradicí na pozadí sociálního vývoje tohoto kmene v posledních desetiletích. Na základě terénního výzkumu a vlastní bohaté zkušenosti s tímto kmenovým prostředím přináší celou řadu důležitých poznatků jednak k celkovému vývoji tohoto kmene a jednak pozoruhodné výsledky v podobě záznamu zbytků orální tradice, která v prostředí akulturace velice rychle mizí. Obecně lze konstatovat, že výsledky této práce jsou důležité také pro jiné okruhy terénního výzkumu v Indii a v oblastech ohrožených jazyků a kultur vůbec.

Práce je vedle úvodu (str. 11–28) a závěru (str. 148–152) rozdělena na dva velké oddíly vnitřně dělené celkem na čtyři větší kapitoly, které jsou dále rozdělené na menší podkapitoly.

První část po krátkém úvodu (1.1.) podává přehled kmenového společenství Modrých hor (1.2. – Todové, Badagové, Irulové a Álu a Pálu Kurumbové) a jejich tradičních funkčních sociálně ekonomických vztahů. Poté se v kontextu tohoto celkového obrazu kmenových společenství Nilgir věnuje vlastnímu kmeni Kótů (1.3.), jeho tradicím a společenskému uspořádání. Kromě etymologie jména Kóta poměrně přehledně shrnuje základní informace o kótské vesnici, sociální struktuře, rodině a vesnické radě. Dále popisuje hlavní rysy tradičních náboženských představ Kótů a základní praxi (chrámy a kněží). Čistě etnografického charakteru jsou podkapitoly popisující tradiční stravu, obřady životního cyklu od narození po smrt a také výroční obřady. Jiného charakteru jsou poslední tři podkapitoly, které líčí tradiční sociálně ekonomické vztahy – původní výměnný obchod a vzájemné služby.

Práce se neomezuje na pouhý popis těchto rysů v jejich historické a současné podobě. Důležité na této části práce je to, že jednak shrnuje dostupné informace o starších fázích a o situaci před 50 a více lety, a kromě toho na základě vlastního výzkumu v terénu popisuje dopady procesu akulturace, která v současné Indii provází celou řadu minoritních etnik v různých oblastech. Ukazuje se, že moderní

způsob života (dle indických poměrů) proniká do všech sfér života minoritních etnik, jejichž kultura je často výrazně ovlivněna nejen okolním hinduistickým prostředím, ale také jinými vlivy (evropský vliv a křesťanství). Toto prolínání se projevuje rovněž v oblasti jazyka a komunikace vůbec, kdy díky vnějším vlivům a vztahům s okolním světem, jsou malé jazyky vytěsňovány většími okolními jazyky regionu. V tomto smyslu platí, že nejen Kótové a celá oblast Modrých hor, ale i jiná drobná etnika s malým počtem mluvčích roztroušená v různých částech Indie, představují ohrožené kultury a také jazyky, jak to ukazují výsledky terénního výzkumu orální tradice ve druhé části práce.

Druhá část práce rozebírá orální tradici Kótů, jak byla zachycena v minulém století. V tomto smyslu navazuje především na výsledky plodného terénního výzkumu M.B. Emeneaua, klasika moderní indologické práce 20. století.

Po teoretickém úvodu (2.1), kde shrnuje hlavní naratologické aspekty příběhů (počínaje otázkami vlastního textu a konče rolí vypravěče), analyzuje autorka výsledky práce Emeneaua (2.2) jako základní srovnávací východisko pro výklad výsledků vlastní práce. Příběhy sebrané a vydané Emeneauem jsou dnes důležitým historickým a jazykovým dokumentem původního, do té doby příliš ‚nezkaženého‘ stavu, kdy orální tradice byla ještě vpravdě živá.

Poté autorka pojednává o výsledcích vlastní terénní práce v r. 2007 (2.3), charakterizuje sebrané texty, jejich jazyk a obsah a porovnává je s příběhy zaznamenanými Emeneauem. Z porovnání jasně vyplývá rozdíl stavu orální tradice v současnosti a v období zhruba meziválečném. Doktorandka dokládá, že tradice jako taková téměř vymizela. Až po velkém úsilí se jí podařilo najít starce, který si ještě částečně příběhy pamatoval a který vyprávěl větší část příběhů (vedle dalších informantů, viz seznam 4.4., str. 235). Některé příběhy se obsahově překrývají s Emeneauovými příběhy, některé se liší. Ale styl vyprávění už ani zdaleka nezachoval původní formu a je v podstatě pouhým převyprávěním, někdy doprovázeným obtížným rozpomínáním. Co se týče obsahu a „ideové“ náplně textů, autorka celkem přesvědčivě uzavírá, že příběhy nejsou zasaženy nejnovějším vývojem ‚míchání‘ tradic a obsahově neodrážejí vlivy posledních desetiletí. Tady se naskytá otázka, do jaké míry je to způsobeno ‚odolností‘ této tradice vůči vnějším vlivům. Jiným vysvětlením může být skutečnost, že orální tradice byla na ústupu a

protože se zřetelně velice málo ‚aktivně provozovala‘, nemohlo to málo, co se zachovalo, být nedávným vývojem, natož současným stavem, nikterak zasaženo.

Práce má obsáhlou přílohu, která především uvádí záznam nahrávek původní orální tradice, s paralelním doslovným překladem (str. 160–227), vedle seznamu literatury (str. 153 – 159), slovníčku termínů (str. 228–235) a seznamu informantů a kótských vesnic.

Tady je třeba ocenit péči a důslednost doktorandky při zpracování záznamu textu, které nebylo nikterak jednoduché vzhledem ke zdravotnímu stavu hlavního vypravěče. Jde velice pravděpodobně o téměř poslední možnost něco z této orální tradice zaznamenat a tak uchovat pro další výzkum, ale případně také pro potřeby samotných Kótů.

Výhledy: V závěru autorka naznačuje optimistickou možnost, že by bylo možné v dalších vesnicích případně nalézt osoby, které si příběhy ještě pamatují, což formuluje jako další možnost výzkumu. Jiný okruh autorka vidí v jazykové oblasti, především přesnější popisy dialektových rozdílů jednotlivých vesnic. Sebraný materiál může také posloužit pro zevrubnější literární analýzu textů v celoidnickém kontextu.

Závěr: Celkové zpracování disertace je velice vyvážené. Doktorandka pečlivě dbá na systematický výklad a podrobnou interpretaci různých aspektů daného problému z hlediska etnografického, sociologického a také literárního a jazykového. Podrobně rozebírá otázky sociální a kulturně etnografické a zároveň k tématu přistupuje s časovým nadhledem a viděním vývoje v posledních desetiletích. Výsledky své práce vidí v časové perspektivě, je si vědoma, že zachraňuje poslední zbytky orální tradice Kótů a jasně formuluje možnosti dalších kroků v tomto prostoru (Závěr, str. 152).

Právě pro jedinečnost výsledků je zřejmé, že práce by měla co nejdříve vyjít tiskem. Vzhledem k těmto skutečnostem doporučuji práci k obhajobě.

Navrhuji klasifikaci výborně.

Prof.

c.

30.3.2012